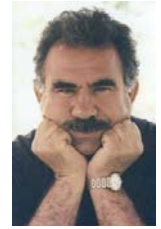

Serokê PKK'ê, Ebdulah Ocalan, li girtîxaneyê Îmraliyê, di hevdîtina xwe ya roja çarşem, 27'ê Îlonê de, bi rêya parêzerên xwe, bang li PKK'ê kir ku şer bidin rawestandî...

Dom R. 6

Celal Talebanî:

Bila Dewletên Îran, Turkiye û Sûriyê Hişyarî Xwe Bin

Peywama Deftera Siyasî Ya
PDK Îranê Bi Hinceta
14'hemîn Salvegera Şehîdên
Terora Berlînê

R. 2

Ji Bo Yekemîn Car Di
Parlemana Ewropayê De Li
Ser "Rewşa Kêmaniyan Qewmî
Di Îranê De! Civînek Hat
Lidraxisitn

R. 4

Deqa Axavtina Dr. Mîro Eliyar
Bi Nûnerayetiya Kongireya
Neteweyên Îrana Federal, Di
Civîna 14'ê Îlona 2006'an, Di
Parlemana Ewropayê De

R. 5

Sêyemîn Festîvala Zarokên
Rojhilatê Kurdistanê li Sirgûnê

R. 8

Hevpeyvînek Bi Hunermendê
Stîranbêj Eta Derwîşî Re

R. 9

Perwerdehiya Mirov

R. 10

Serok Komarê Îraqa Federal, rêzdar Celal Talebanî, di hevpeyvînekê de tevî radyoyeke Amerîkayî bi navê "NPR", hişyariyê xurt da dewletên cîran ên wî welatî (Îran, Turkiye û Sûriyê) ku heke dest ji maytêkirin di kar û barên hundir yê Îraqê ber nedin, ev welate jî dê ji wan re arîşe û pirsgirêkan biafirîne. Eva bo cara yekemîn e ku birêz Celal Talebanî, Komara Îslamî ya Îranê bi maytêkirin di kar û barên hundir yê Îraqê gunehbar dike.

Rêzdar Talebanî, di hevpeyvîna xwe ya han li Amerîka, gefa vê çendê kir ku eger destêwerdanên wan sê welatan berdewam bin, Îraq neçar dimîne ku dest bi kiryarên hewce bide.

Corc Buş, Serok Komarê DYA'ê jî hikûmetên Îran û Sûriyê bi maytêkirin di kar û barên navxwe yê Îraqê tawanbar kir û daxwaz ji wan kir ku paxiya derbasbûna terorîstan ji tixûbên xwe bo hundirê Îraqê bigirin û vê pêvajoyê bidin rawestandî.

Di vê hevpeyvîna radyoyî de ji Celal Talebanî, pirs hate kirin, heke maytêkirina wan welatan di kar û barên hundir yê Îraqê bidome, hûn dê dest bi çî kar û kiryarekê bidin. Wî got: "Wê demê welatê wî dê dest bi dijkiyaran bike û ji girûpên neyar û dijber yê wan welatan piştewani û piştgiyê bikin."

Jêder: "Radio Farda"

Daxuyaniya Deftera Siyasî Ya PDK Îranê Derheq Kiryara Terorîstî Ya Bajarê Amedê

Roja sêşem, 12.09.2006'ê Zayînî, hemberî, 21.06.1385'ê Rojî, seet 21:30'ê êvarê, di kiryareke terorîstî û nemirovane de li kêleka parka "Koşuyolu" li bajarê Diyarbekir (Amedê) ya Kurdistanê Turkiyê bombeyek teqî. Mixabin di encama vê teqînê de 10 welatîyên Kurd hatin kuştin û bi dehan kes jî birîndar bûn. Di nava kuştîyan de 7 zarokên sava û jin jî tên dîtîn.

Ev bûyera dilêşîn û xemek bû sedema xem û kesereke zaf li bajarê Amedê û xelkê vî bajarî bo dema 3 rojan dikan û bazar bi nişana nerazîbûnê

daxisitîn.

PDK Îranê tevî derbirîna kul û hevxiyariya xwe tevî malbatên kuştî û birîndaran, ev kiryara terorîstî ji aliyê her kes yan aliyekê hatibe kirin, mehkûm û şermezar dike û bi kareke kirêt û dijî mirovî dihesibîne.

Partiya Demokrat ya
Kurdistanê Îranê
Deftera Siyasî
18.09.2006
27.06.1385

Di Xwenîşandaneke De Xelkê Urmîyê Daxwaza Xwendinê Bi Zimanê Zikmakî Kirin

Roja şemî, 01.07.1385(23.09.2006)'an, hevdem tevî destpêbûna sala nû ya xwendinê li Îranê de, li gor

daxuyaniya Azerîyên Urmîyê û ji bo derbirîna nerazîbûnê seba bînpêkirina mafê xwendinê bi zimanê zikmakî ji aliyê Komara Îslamî ve, xwenîşandaneke li ser şeqama "Xeyam" ya wî bajarî birêve çû.

Xwenîşandan bi beşdariya sedan kesan demjimêr 18:00'ê êvar dest pê kir. Hêzên serkuter ên rejîmê her li destpêka xwenîşandanê de êriş kirin ser xwenîşanderan û bi dehan kes girtin. Her wiha şeqamên girîng û sereke yê nava bajar ketne bin çavdêriya tund a hêzên Întizamî û pêşî li kombûna çend kesî hate girtin. Hêjayî gotinê ye ku neteweyên bindest ên Îranê bi giştî û Kurd û Azerî bi taybetî li mafê xwendinê bi zimanê zikmakî yê xwe bêpar in.

Deqa Peyama Deftera Siyasî Ya PDK Îranê Bi Hinceta 14'hemîn Salvegera Şehîdên Terora Berlînê, Ji Aliyê Rêzdar Mihemednezîf Qadirî, Endamê Polîtbiroya Partiyê

Hewelatîyên hêja!
Xûşk û birayên xweşevî!
Kadro û Pêşmergeyên
qehreman yên PDK Îranê
Mêvanên birêz!

Îznê dixwazim ji aliyê Deftera Siyasî ya PDK Îranê ve biêxrahatina we bikim û sipasiya seha bilind û emekdar ya we bikim ku hûn di rê û resma 14'hemîn salvegera rêzgirtinê ji şehîdên karesata Mîkunosê de beşdar bûne, bêguman pişikdariya we di vê kombûnê de nişaneya sozdarî bi rêbaza pîroz ya partiya me a xebatkar û xebat û tekoşîna şehîdên nemir û asûdebûna canê paqij yê wan e.

Xûşk û birayên delal!

14 salan berî niha, di Êvriya roja 17'ê Îlona 1992'an, de hevalê hêja û xebatkar, Dr. Sadiq Şerefkendî (Dr. Seîd), Sekreterê Giştî yê wê demê ye PDK Îranê, û kekê Fetah Ebdulî, Endamê Komîteya Navendî û nûnerê partiyê li derveyî welat û kekê Humayon Erdelan, Kadroyê jêhatî yê partiya me û nûnerê PDK Îranê li Almaniyayê û Nûrî Dêhkurdî, xebatkarê rêya azadiyê û dostê dêrîn yê partiyê pêka kompoyeke di pêş de darêti ya xayîname û tersorîstî ya serokên rejîma Komara Îslamî ji aliyê girûpên wan yên terosîstî li xweringeha Mîkunosê ya bajarê Berlînê a Almanya êrîş li ser wan hat kirin û hatin şehîdkirin û careke din neteweya Kurd û PDK Îranê rastî, bûyereke dilêş û jandar kirin.

Ev kiryara terorîstî di demekê de ji aliyê terosîstan ve birêve çû ku Dr. Seîd, piştî bi dawî hatina Kongireya Enternasyonala Sosyalîst, tevî parek ji xebatkarên opozîsyona Îranê bi armanca gotûbêj û guherandina dîtin û nêrînan ji bo gihîştin bi bernameyê siyasî ya hevbeş û çelengkirina bizava azadîxwaziya Îranê li dijî Komara Îslamî a Îranê li xweringeha Mîkunosê li hev civiyabûn. Li pey heyameke kin ji pêkhatina civîna han, terorîstên rejîmê ku aghedarê çihê civîna bûn, ji derfetê mifah standin û ew şehîd kirin. Bi vî awayî îxaneteke din derheq PDK Îranê û hemû hogirên azadî, demokrasî û mirovahiyê li seranserê cîhanê kir û rûpeleke reş ya din jî çû ser karnameya teji şermezarî û riswayiya rejîma kevneperest û terorîstperwer ya Komara Îslamî a Îranê.

Serokên rejîma teror û tawanê, di demekê de Dr. Seîd Şerefkendî û hevalên wî şehîd kirin ku gelê Kurd û PDK Îranê, hêj birîna giran û kûr ya şehîdbûna rêberê mezin yê me Dr. Ebdulrehman Qsimlo, Sekreterê Giştî yê PDK Îranê necebirîbû, bona vê çendê bi xeyala xwe ya şaş bikarin bejna bilind û bihyebet ya partiya me bitewînin û tevgera netewî û demokratîk a Kurdistanê rastî karesat, têkçûn û xebatkarên gelê Kurd jî tûşî bêhêvîtiyê û

bêncamiyê bikin. Lê diyar bû ji ceribînên dîrokê ders ne wergirtine û nedizanaîn xortên Kurd waneya berxwedanî û geldostiyê ji Pêşewayê nemir Qazî Mihemed û Dr. Qasimloyê hertim zindî hîn bûne û li beramberî wan cure bûyera de de qahîmtir bibin û mikumtir ji caran jî de erk û wezîfeyên neteweyî û welatparêziyê bicî bînin û ji rêberên terorîstperwer ên Komara Îslamî re de biselmînin ku xortên rojên tengayîyan in û heya bidestveanîna armancên gelê Kurd û rêberê xwe yên şehîd di çepera berxwedaniyê de de bimînin û serbilindane ala partiya xwe de bilind rabigirin û roha şehîdan jî şad bikin.

Hevalên xweşevî!

Gotin û axavtin li ser kesayetiya Dr. Seîd û baskirin ji xebat û tekoşîna wî û îşarekirin bi jêhatîbûn û rola wî ya şoreşvaniyê demek zaf dixwaze û pêkanîna dehan civînan jêre hewce ye. Lewma heke bi kurtî jî be, ez bi hewce dizanim îşareyek bi kuncêk ji jîyan û serpêhatiya vî rêberê jêhatî yê gelê me bikim û rêz û hurmetê ji serwerî û rûmetên wî bigirim û ji ceribînên binirx yê wî dersê wer bigirim.

Xebatkarê mezin yê gelê me Dr. Sadiq Şerefkendî di sala 1316 (1937)'an li malbateke azadîxwaz û welatparêz ya Kurd û li gundê Terxe ya bajarê Bokanê jîdayik bûye. Her ji temenê zarotiyê de tevî astengên jîyanê berbirû bûye û bawê xwe jî dest daye. Erkê serperestîkirina wî dikeve ser milê birayê wî yê mezin Mamosta Hejar, zanayê navdar û helbestvanê welatparêz yê gelê me. Xwendin heya qonaxa dîplomê wekî şagirdê jîr û zîrek li bajarên Bokanê û Mehabadê û Tewrêzê kûta kir.

Piştê ji bo domandina xwendinê çû xwendingeha bilind ya Tehranê, di sala 1338(1959)'an de lîsteya kîmyayê wergirt û weke mamostayekê vejeriya Kurdistanê û li bajarên Mehabad û Urmîyê mijûlê wezîfa pîroz ya mamosta(wanêbêj)iyê bû. Bi sedema jêhatî, zanayî û xweşevîbûna wî di nava şagirdan de bû xwediyê ciheke taybetî û ji aliyê dezgeha ajan û sîxor ya rejîma Şah kete bin kontrol û çavdêriyê û li pey heyamekê bi çend kes ji heval û hevbirên xwe re ji bo bajarên Erak û Kercê hate dîrxistin. Di sala 1351(1972)'an de karî ji borseya xwendinê ya Wezareta Zanistê ji bo domandina xwendinê mifahê werbigre û bo wergirtina duktorayê biçe Fransayê. Sala 1352(1973)'an ji rêya rêberê mezin û leheng Dr. Qsimlo tevî bername û pêrewa hundirîn ya PDK Îranê tê nasîyarkirin û tîkiliya rêxistinî û xebata siyasî a wî tevî PDK Îranê dest pê dîke û piştî xilaskirina xwendinê li Fransayê û wergirtina duktoraya xwe di sala 1355(1976)'an vedigere welat û li bajarê Tehranê dibe maomstayê zanîngehê.

Dr. Seîd bi karê mamostatîyê re karê

Rêzdar Mihemednezîf Qadirî

siyasî û rêxistinî kiriye û karî ye di nava mamostayên zanîngehê, şagirdan û her wiha dinava kom û komeleyên Kurdî yên Tehranê de barname û siyaseta PDK Îranê bas bike û wan tevî armancên partiyê bide nasandin û bi rêxistina partiyê re û namaze tevî Dr. Qasimloyê nemir pêwendiyê ser û ber çê bike.

Bi sedema jêhatî û kêrhatîbûna wî di sala 1358(1980)'an de, piştî hilweşandina rejîma paşatiyê bû şewirmendê Komîteya Navendî ya partiya me û ji wê demê hetanî şehîdbûnê pileyên siyasî û rêxistinî û berpirsiyariyên partiyê heya Sekreterê Giştî bi destve anî û di hemûyan de jî bi jêhatîbûn û lêzaniyê zaf wezîfeyên xwe birêve birin û bû bi nimûneyê mirovekî welatparêz û şoreşvan yê gel û partiya me.

Dr. Seîd, xwediyê gelek xasmaniyan bilind bû, mirovek înasandost bû, şoreşvanekî xelkî û xakî bû. Ew sadiq û dîlpak bû. Kar û kiryarên bilind û hêja hebûn. Di kar û xebatên partiyê de midûr û rêbereke jêhatî bû. Tevî bêazîniyê û bê usûliyê û bêxîretî û derfetperestiyê dijberî dikir. Mirovekî xwedî şîyan bû û ji mirovên xebatkar re hez dikir, di hemû derfet û fersendekê de hez û hewl dida kadroyên jêhatî û xwedî karîni ji bo çî bi çikirina erkên partiyê belîmîne.

Di karkirinê de bi bername û mikur bû. Bawerî bi rêxistina çeleng hebû, xebat dikir bi awayekî ser û ber û organî baş babet, siyasî û helwestên partiyê bi endamên partiyê bigihîjîne û dîtin û nêrînan wan jî bistîne.

Di warê ragihandinê de nivîskarekî bişîyan û zana bû. Xizmetên Dr. Seîd di Radyo Dengê Kurdistanê û rojnameya KURDISTAN'ê de pareke berbiçav ji serweriyên vî xebatkarê serbilind in.

Di warê siyasî û dîplomatikê de mirovekî şîyar, zana û nasyar tevî çanda dîplomasiyê

bû. Li hember bûyer û pirsên siyasî de helwestên ron û rast hebûn. Bi hêzên Kurdistanê re li ser berjewendiyê neteweyî û niştîmanî dostîni û alîkarî dikir û tevî hêzên Îranî li ser hewildan ji bo pêkanîna azin û usûlên demokrasiyê û piştgirîkirin ji mafên neteweyî yên gelên Îranê û bi taybet gelê Kurd bingeha pêwendî û hevxeberiyê ava dikir û digel hêzên biyanî jî li ser bingeha piştevanî ji mafên siyasî, mirovî û neteweyî yên gelê Kurd têkiliya siyasî û dîplomasiyê dadimezirand.

Her ev xislete Şoreşvaniye bû ku Dr. Seîd kire rêbereke jêhatî û kesayetiyeke navdar. Bi vê jêhatîbûnê ve piştî şehîdbûna rêberê me yê mezin Dr. Qasimlo, PDK Îranê di rewşa herî dijwar de rêberî kir û nîşan da diyariyeke kêrhatî yê Dr. Qasimlo ye. Her ev zîrekî û jêhatîbûne jî bû ku xweşî ji rejîma Komara Îslamî ya Îranê re birî û ketin fikra komploya şehîdkirina wî û aqibet ew ketin telika wan û nemirovane şehîd kirin.

Bi hezaran hêvî û xweziya xatir ji gelê Kurd û partiya xwe û xortên şoreşvan yên Kurd xwest û erkê domandina xebatê bi heval û hevçeperên xwe ve sipart.

Ezizno!

Xebatkareke din yê partiya me ku di vê bûyerê de şehîd bû, heval Fetah Ebdulî, endamê Komîteya Navendî û nûnerê PDK Îranê li derveyî welat bû. Heval Fetah, yek ji kadroyên xebatkar yên partiye bû ku ji dema pêwendî girtinê bi PDK Îranê re heya şehîdbûnê bi dilsojiyeke zaf xebat û tekoşin dest pê kir û di heyamê tekoşina xwe de bi jêhatîbûnê ve erkê şoreşgerî û welatparêziyê birêve biriyê û pileyên rêxistinî heya endamê Komîteya Navendî serkevtiyane bezand, bi rûmet ve canê xwe di pêxema gelê Kurd de bext kir.

Şehîdeke din yê bûyera Mîkunosê kekê Humayan Erdelan, nûnerê PDK Îranê li welatê Almaniyayê bû. Heval Humayan Erdelan, jî yekek din ji kadroyên çeleng yê partiye bû ku di heyamê xebata siyasî de dilsojane xizmeta gel û partiye dikir û bi serbilindiyê ve çû rêza şehîdên Kurdistanê.

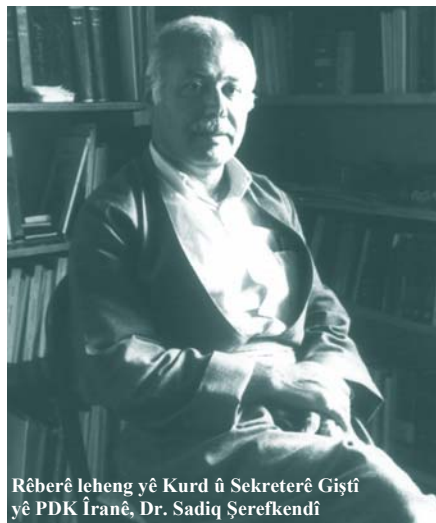
Goriyeke din yê vê cinayeta hovane, Nûrî Dêhkurdî, xebatkarê rêya azadî û demokrasiyê bû ku bêrehmane kete ber êrîşa terorîstên rejîma Komara Îslamî û canê xwe di rêya azadiyê de bexşand.

Xûşk û birayên delal!

Şehîdbûna rêbereke navdar wekî Dr. Seîd û hevalên wî ji bo tevgera serbestixwaz ya Kurd û PDK Îranê û malbatên wan yên welatparêz xisareke mezin, bûyereke dilêş û ne çavnihêrîkirî bû.

Lewma jî aliyê kom û komeleyên siyasî û mirovhez ev kiriyara terorîstî hate şermezarkirin û tevî PDK Îranê hevxiyê kirin. Her di vê demê de jî dewleta Almaniya û dezgehên ewlekarî û dadê yên vî welatî xwestin li ser vê kiriyara terorîstî vekolînê bikin û bikujên vê cinayete bi cezaya wan tawanana bigihîjin û ji raya giştî ya navneteweyî bidin nasandin.

Serok û bi nav nûnerê siyasî û

Rêberê Icheng yê Kurd û Sekreterê Giştî yê PDK Îranê, Dr. Sadiq Şerefkendî

dîplomatîk yên rejîma Komara Îslamî ya Îranê jî cehd û hewleke bilez dan ku pêvajoya gavên dewlet û dezgehên têkildar yên Almanya ji bo venasîn û eşkerekirina gunehbarên vê bûyerê ji rêya eslî derxin û nemeze di vê pirsê de gelek hewilîn ji ceribîna bûyera Viyenê û şehîdkirina rêberê me yê zana û mezin Dr. Ebdulrehman Qasimlo û hevalên wî mifahê werbigirin û bi dan û standinê bazirganiyê dewleta Almaniyayê jî razî bikin. Lê hestkirina bi berpirsiyariya dewletê, serxwebûna dezgeha dadê û hişiyariya polîsê Almaniya tev bizavên rejîma Komara Îslamî ya Îranê yan bêencam hêlan û berevajî xwestekên wan tevahiya cehd û şiyana xwe ji bo bi encam gihandina vê lêkolînê xiste rojevê bona vê çendê ku wan destên reş li piştê vê tawanê eşkere bikin û di nava kom û Komeleyên navneteweyî de şermezar bikin.

Eva bû piştî bêtir ji sê sal û nîvan lêkolînên berdeham ên Komîsyona taybet, dadgeha Almanya, aqibet di 10'ê Avrîla 1997'an de dezgeha dadê ya Almanya biryara xwe a netirsane û dadperwerane da xuyakirin.

Biryara vê tawanê li ser rêberên rejîmê ve di pileya bilind ya berpirsiyariyê de hatiye dayîn. Ev cehda mirovhezane ya dezgeha dadê ya Almanya hemû kom û komeleyên navneteweyî hejand û bû bi basa giştî navendên siyasî û ragihandinên giştî yên cihanê û rejîma Komara Îslamî û rêberên terorîstperwer ên vê rejîmê mehkûm kir û ji aliyê welatên demokrat û pêşverû helwest li ser de hate girîtin.

Li ser vê kiriyara terorîstî ji bilî dezgeha dadê ya Almanya, dewleta Almaniyayê jî di daxuyaniyekê de bi awayekî fermî ev kiriyara rejîma Komara Îslamî ya Îranê mehkûm kirin û da xuyakirin, maytêkirina rêberên Komara Îslamî bi doza terora Mîkunosê de bînpêkirina eşkere ya qanûnên navneteweyî ye û Almanya nikare kiriyarên wisan bipejirîne û lezgirî, balyozên xwe ji Îranê paşde vexwendin. Dest ji siyaseta diyaloga rexnegirane li hemberî rejîma Îranê berda. Dewletê 4 kes ji bi nav dîplomatên Îranî li Almanya derxistin.

Her li pey vê helwesta dewleta

Almaniyayê bû ku Yekîtiya Ewropayê jî helwest girt û piştgirî ji pêngava dewleta Almanya kir û siyaseta û rêbaza terorîstî ya Komara Îslamî rexne û şermezar kir. Di civîna Civata Wezîrên EY'ê de ku roja 29'ê Avrîla 1997'an, li Lokzamborgê pêk hat, piraniya welatên Ewropayê balyozên xwe ji bo welatên xwe vexwendin û biryar girtin vîzayê nedin wan kesên Îranê ku di karên terorîstî û sixoriyê de dest hene.

Dewleta Amerîkayê jî piştî helwesta dewleta Almanya û YE'yê, hukmê dadgeha Mîkunosê bilind nixani û şabûn û keyfxweşiya xwe ji encama wê lêkolînê da nîşandan û piştevanî ji wan cezayên kir ku ji aliyê YE'yê ve li ser rejîma Komara Îslamî a Îranê hatiye dayîn û bi helwesteke rastbînane zanî û bi sînordanînekê linavkir ku dikare pêşya polîtîkoyên serberdayî û terorîstî yên Komara Îslamî ya Îranê di Rojhilata Navîn de bigire.

Bi giştî hukmê dadgeha Mîkunosê û hewl û cehdên dezgeha dadê ya Almanya rûmeteke mezin bû ji bo vî welatî û ji wan kesan re ku di eşkerekirina vê tawanê û nasandina gunehkarana de dest hebûne.

Hevalên rêzdar!

Piştî 27 salan, rejîma Komara Îslamî nekarî ye tu yek ji daxwaziyan bingehîn ên gelên Îranê û civatên xelkê cih bîne. Ev rejîme bi kiryar di rêyekê de diçe ku welat bêtir rastî derd, arîşe û zextan bike û ji karwanê pêşketinê paş dixê. Rejîm li ser siyaseta tund û tûjî di warê hundirîn de berdeham e.

- Bînpêkarî di warên Mafê Mirovan û azadiyên demokratîk.

- Daxistin û qedexekirina rojname û belavokan û girtin û zîndanîkirina rojnamevan û çalakên Siyasî

- Bêhurmetîkirin bi jinan û serkutkirina xebata wan ya azadîxwazane

- Tûşkirina ciwanan bi Madeyên Bêhişker û gelek berçavîyên kirêt û biyom ên din yên civakî

- Domandina siyaseta tund û dûjî li hemberî neteweyên Îranê û qirkirina serhildanên aşîxwazane û azadîxwazane ên wan ji siyaseta neguher yên rejîma dîktator ya Komara Îslamî ne.

Di warê navneteweyî de jî:

- Siyaseta maytêkirin di kar û barên hundir ên welatan dike û alîkariyê dide kom û girûpên terorîstî yên deverê

- Îsrara Hizbelaha Lubnanê ji bo bîdestnedana leşkerên Îsraîlî ku bû sedema wêran, kavilbûn û ziyar û xisareke zaf ya canî û malî ya aliyên wî şerî.

- Xebata ji bo paşxistina prosesa aşîyê di Rojhilata Navîn de û pêkanîna şer û fitnê di navbera aliyê Filistinî de.

- Berdehambûn li alîkarîkirina girûpên terorîstî yên Îraqê û Efxanistanê û penadana wan di Îranê de ji bo dijberîkirin tevî bîdestxistinên wan ên siyasî û têkdan û alozîkirina rewşa tenahiya rejîmên wan welatan yên nû, biîşarebûna vê rejîmê li ser siyaseta piştevanîkirin ji terorîzmê ye.

- Pîrsa hewildan ji bo gihîştin bi çekên

Etomî, domandina siyaseta qanûnşikandina navneteweyî û neyarîyên xwe tevî kom û komeleyên navneteweyî niha yê bûye bazeke siyasî û dîplomatîk di asta cîhanî de û çarenivîsa welat berbi pêşerojê ne diyar û cihê tirsê dibe.

Di hember van siyasatên terorîstî yê rejîmê de

PDK Îranê piştî şehîdbûna rêberê xebatkarê leheng yê gelê me Dr. Seîd, li tev warkê de nîşan daye her weke berê siwarê baş û çeleng yê qada xebat û tekoşînê bibe. Her ev hêz û şiyar û berxwedaniye bû ku rejîma Komara Îslamî a Îranê lerizand û jêre xuya kir nikare bi şehîdkirina rêberên wê bi hêvî û xweziyên xwe bigihîje.

- Her wekî emdizanin niha PDK Îranê ji aliyekê tevî hêzên siyasî ên Îranê, bi taybet hêzên siyasî yê neteweyên Îranê xebat û tekoşîna hevbeş û çeleng heye.

- Ji aliyê din ve jî bi aliyên siyasî yê mirovhez di asta navneteweyî de têkiliyê siyasî dîplomatîk heye.

- Her wiha tevî hêzên siyasî ên Kurdistanê jî dostîti û têkiliyê berfireh ya neteweyî û niştimanî heye û bi serbilindî û rûmetê ve berjewendiyên netewî yên Kurdan parastîye û li ser vê siyasatê jî berdewam e.

Xûşk û birayên hêja!

Rejîma Komara Îslamî ya Îranê çavkaniya tev van arîşe û pirsgrêkane ye ku me qala wan kir. Rejîmek ku rêberê wê biryarderê terora Mîkunosê be û Serok Komarê vê yek ji terorîstên kiryara terorîstî ya Viyenê be, dikare çi xizmetekê bi gelên Îranê re bike? Ji tu aliyê berpirs re şik û guman nemaye ku ev rejîme nikare siyasatên xwe tevî prosesa aştî, azadî û demokrasiyê rê bixe. Lewma hewce ye mîcidtir û gurtir ji caran bi alîkarî û hevxebatî tevî hêzên siyasî ên welatê me ji bo hilosîna Komara Îslamî ya Îranê xebatê bikin û gelê Kurd û neteweyên têniyên azadî û serbestiya Îranê û hemû tagirên aştî û demokrasiyê di vê rejîma dîktator de azad bikin heya ewlehî û rihetî bal bi ser welatê me de bikişîne û ruha şehîdên karesata Mîkunosê û giştî şehîdên Kurdistanê û Îranê asûde û bêxem bikin.

Di 14'hemîn salvegera şehîdkirina Dr. Seîdê nemir û hevalên wî, bila em careke din soz û peymanê taze bikin ku hetanî bîdestveanîna armancên wan ên bilind em domkerê rê û rêbaza teî ji rûmet û serfiraziya wan bibin û rêz û hurmetê ji xebat û tekoşîna wan bigrin.

- **Silav ji canê paqij yê şehîdên karesata Mîkunosê.**

- **Bihilose rejîma terorîstperwer ya Komara Îslamî ya Îranê**

- **Serkeve xebata gelê Kurd li Kurdistanê Îranê bi rêberiya PDK Îranê ji bo anîne ser karê sistemeke demokrat û federal**

- **Silav ji alahilghirên rêbaza Qazî, Qasimlo û Şerefkhendî Sipasiya we dikim.**

Ji Bo Yekemîn Car Di Parlemana Ewropayê De Li Ser "Rewşa Kêmaniyên Qewmî Di Îranê De! Civînek Hat Lidraxisitn

Demjimêr 11:30'ê roja pêncşem 14.09.2006'an, "şanda Parlemana Ewropa ji bo pêwendî tevî Îranê" di bin navê "**Rewşa Kêmaniyên Qewmî di Îranê de**", li Parlemana Ewropayê li bajarê

Birûksel a paytexta Beljîkayê de civînek lidarxist.

Ji bo axavtî û şirovekirin derheq aliyên civîna han de 3 kesên li jêr de hatî hatibûn gazîkirin:

- Nûnerê ji aliyê Kongireya Neteweyên Îrana Federal.

- Nûnerê ji aliyê Balyozxaneyê Komara

Îslamî li Beljîkê.

- Karnasek ji Enistîtûya Ewropayê ya Lêkolîn li ser kar û barên ewlekariyê.

Di destpêkê de xatûna "Angelika Beer", berpirsa şanda Parlemana Ewropa ji bo pêwendiyê tevî Îranê ku her bixwe jî birêveberiya civînê dikir, bixêrhatina mêvan û beşdarên civînê kir û piştê tevî nasandina kesên ku qirar bû di civînê de biaxivin, ji wan xwest ku basên xwe pêşkêş bikin.

Birêz Dr. "Walter Posh", ji Enistîtûya Ewropî ya Lêkolîn li ser kar û barên Ewlekariyê weke yekemîn axavtinkerê vê civînê îşare bi dîrok û pêkhatiya civakî ya Îranê kir û çavkaniya pirsgrêkên "Kêmaniyên qewmî" di demekê de da zanîn ku Riza Şah bi çavlêkeriya Mistefa Kemal(Ataturk) ji bo pêkanîna dewleteke hevgerî dixebitî û bi neberçavgirtina pirrengiya neteweyî û çandî, kêmaniyên neteweyî ji bîra xwe birin. Dr. Poş, her wiha birêveberîna wan eslên yasaya bîngêhîn ku bas ji mafê kêmaniyan dike, sebebê nerazîbûn û ne ewlehiyê di navbera kêmaniyên netewî da zanîn.

Dr. Mîro Eliyar, duyemîn axavtinkerê civînê, bi nûnerayetiya Kongireya Neteweyên Îrana Federal, rewş û hilkevta neteweyên ne Fars ên Îranê şirove kirin ku çawan di Komara Îslamî de ketine bin zulm û sitemên çandî, mesebî û civakî.

Her wiha navhatî li ser çîngirîna demokrasî û mafê mirovan li Îranê de tekez kir û ev yekê jî tenê li benda çareserîna siyasî û adîlane ya pirsgrêkên neteweyan zanî. Piştê Dr. Eliyar, avakirina Kongireya Neteweyên Îrana Federal hewleke dîrokî dazanîn û şiroveyek li ser siyasat û helwestên vê kongireyê pêşkêş kir. Navhatî di dawiyê de tevî negetîv zanîna neteyîya siyaseta dewletên Ewropayî li hember Komara Îslamî ya Îranê di 26 salên borî de, hêvî xwest ku YE bi liberçavgirtina guhertinê mehên borî di Îranê de pêreçûnekê di helwestên xwe de bike û derheq Îranê siyasetekê bigire pêşiya xwe ku li ser bîngêhên berevanîkirin ji çîngirîna azadî, demokrasî û bîdestveanîna mafên neteweyî û mirovî yê gelên bindest di Îranê de tekez bike.

Piştê nûnerê balyozxaneyê Komara Îslamî li Beljîkê, Riza Zebîb, li ser daxwaza birêveberên civînê bisek pêşkêş kir. Navhatî mafê kêmaniyên neteweyî parek ji mafê mirovan hesaband û berçavgirtina wan mafan erkê hemû aliyan da zanîn. Her wiha şîret da Ewropayîyan ku berî her tiştî li hizra çareserîna pirsgrêkên pêwendîdar bi mafê mirovan li hundir welatên xwe de bin. Zebîb, li dor parastina mafê mirovan, Ewropayî bi du rûyiyê tawanbar kirin û nimûneya wê jî di vê derheqê de, bîdestveanîna welatên Ewropayî li hember bînpêkirina mafê mirovan ji aliyê Îsraîlê di Lubnanê de bû. Dîplomatê Komara Îslamî tevî nasandina Amerîkayê weke berpirsê nearamî(neewlehiyê) di navbera Kêmaniyên neteweyî da, anî ziman ku neteweyên Îranî bi sedan sal e ku li rex yek bi aştî û biratî dijîn, xwediyê mafê wekhev in di welatê de û nûnerê xwe jî li parlemana welatê de hene. Ji bo selimandina gotinên xwe derheq hebûna mafê wekhev yê neteweyan, navhatî îşare bi Azerîbûna Ayetula Xameneyî û hin berpirsên din ên rejîmê û her wiha hebûna wezîreke Ereb li dewleta birêz Xatemî de kir. Lê neda zanîn ku:

1- Heke kêmaniyên neteweyî di rewşeke baş de ne û xwedî mafê wekhev in, weke welatîyên Fars, lê ji ber çî li bin bandora haydarên bîhanî de ne, pê li ser wan hemû tenahî û xweşiyar didanin û bi xistine xetera canê xwe tîne ser şeqaman û meşên nerazîbûnê birêdixin?

2- Azerîbûna parek ji berpirsên Komara Îslamî û hebûna wezîreke Ereb, çî derdek ji derdên du neteweyên Azerî û Ereb derman kiriye û vîcek ji wan re hebûye?

Beşa dawiyê ya vê civînê jî weke hemû civînan ji pirsîyar û bersivan re hatibû terxankirin ku hijmarek zaf ji parlamantaran beşdarî tê de kirin û nêrînen xwe anîn ziman.

Di civîna han de ku demjimêrek û nîvan dom kir hijmareke berçav ji endamên parlemana Ewropayî yê weke:

1- Birêz "Ingo Friedrich", yek ji çîgirên berpirsê Parlemana Ewropayê.

2- Xatûna "Angelika Beer".

3- Birêz "Michael Galher"

4- Birêz "Paulo Casaca".

Beşdarî kirin.

Girîngiya vê civîna taybet di vê çendê de bû ku ji bo cara yekemîn bû ku Parlemana Ewropayê bi awayê fermî civînekê li ser bas û gotûbêjê derheq neteweyên bindest ên Îranê pêk tîne.

Deqa Axavtina Dr. Mîro Eliyar Bi Nûnerayetiya Kongireya Neteweyên Îrana Federal, Di Civîna 14'ê Îlona 2006'an, Di Parlemana Ewropayê De

“Rewşa Kêmaniyên Qewmî Di Îranê De”

Dr. Mîro Eliyar, endamê Cihgirê Komîteya Navendî ya PDK Îranê

Xanima “Angelika Beer”! Xûşk û birayên birêz! Li destpêkê de iznê bidin min ku ez ji aliyê Kongireya Neteweyên Îrana Federal sipasiya germ ya xwe pêşkêşî

“Heyeta Parlemana Ewropayê bona têkiliya bi Îranê re” bikim. Dîsan ez gelek sipasê li we dikim bona vexwendina min bo vira.

Hûn agehdar in ku Îran welatekî pir neteweyî ye ku tê de ji bilî neteweya Fars, Turkên Azerî, Kurd, Erebe, Belûç, Turkemen û çend kêmaniyên din ên qewmî û mesebî tê de dijîn.

Her wisa hûn dizanin ku neteweyên ne Fars ku nifûsa wan 2/3 a giştî nifûsa Îranê tê texmînkirin, weke gelên xwedî ziman, çand û dîroka taybet bi xwe bi fermî nahêne naskirin û bi tundî li jêr zilm û sitema netewî de ne.

Ezê vira de ji goteyên “netewe” an “gel” mifahê werbigirim û goteyên şaş ên “Kêmaniyên qewmî” bi kar nabim. Çimku di Îranê de çî yek ji wan 6 neteweyan bi tenê ne piranî ne. Lewma heke piranî tune be, kêmanî jî nikare hebe. Mirov tenê dikare her yek ji wan neteweyan li gorî giştî nifûsa Îranê kêmanî bihesibîne.

Komara Îslamî a Îranê lewra nasnameya gelên ne Fars bi fermî nas nake, çimku bi raya wan, netewên ne Fars, Îranî û misilman in, bi hevve Umeta Îslamî û Îranê pêk tînin, lewre jî xwediyê mafên wekhev û xêra Îslamê ne.

Lê di rastî de ev deiya bona nepenî hiştina bîra nasyonālîzma berçavteng a netewa desthilatdar e. Nasyonālîzmek ku siyaseta rejîma Îslamî li hember netewên belengaz li ser wê sekiniye.

Ev siyaseta bi birên şowînistî, li ser hemû aliyên jiyana netewên belengaz bandora xwe ya kavlîker û nîgatîv daniye.

Ew ji giştî mafên xwe yê neteweyî, çandî û mirovî bêpar in.

Bi sedema qedexebûna xwendina bi zimanê dayîkê, zarokên netewên ne Fars ji mafên mirovî ên xwe yê herî destpêkî bêpar

in.

Lewma radeya nexwendeyîyê di nava netewên ne Fars de çend hemberî nifûsa Farszimana ye.

Her cure daxwazêke rewşa siyasî, çandî, mirovî û heta aborî ji aliyê neteweyan ve, bi hêceta cudahîxwaziyê an jî bi hêceta vê ku bîhaniyan ev haydane, nayê qebûlkirin û ew netewe tene tepeskerin.

Çalakiyên siyasî ên netewî di Îranê de, heta çalakvanên mafê mirovan li jêr navên sivik û bê rûmet weke qaçaqçiyên madeyên sirker, sernixûnkar û sîxorên Rojava tene girtin, dikevin jêr îşkence de, tene kuştin an jî îdamkirin.

Girtinên xweser, îşkence, destdirêjî li darvekirin û bê serûşûn kirin, di herêmên netewên ne Fars de karekî rojane ye.

Hetanî niha bi sedan kesayetî û çalakvanên siyasî, mesebî, çandî, parêzvanên mafên mirovan û jinan û rewşenbîrên ser bi wan li navxwe û li derveyî welat bûne goriyê terorîzma dewletî a rejîma Îslamî.

Li gorî zanariyên siyasî ên çalakvanên mafên mirovan, pitir ji 1000 kes ji çalakvanên siyasî ên neteweyan di girtîxaneyên rejîmê de li rewşeke pir aloz de tene ragirtin. Mirin gefê li canê bi hezaran girtiyên siyasî dike ku heta ciyê ragirtina wan jî ne diyar e.

Bi sedema girîngî nedana rejîma Îslamî bi sermayedanîna di herêmên ne Fars de, destengî, bêkarî, mutadî, koçberî û xwekuştinê aliyên bi tirs û sam bi xwe ve girtine.

Di Komara Îslamî de û li derheq netewên ne Fars, ne tenê bi sitema netewî û bînpêkirina mafên mirovan, belku bi tepeserî û apartayda mesebî jî “rewatiya yasayî” hatiye dan.

Hûn dizanin ku “şîiya esna eşer” meseba fermî a welat e. Li gor yasaya bîngêhîn tevaya berpirsiyarî, organên kilidî û biryarder di welat de, heta endametiya di wan organa de û her weha fermandehiya dezgehên leşkerî divê li qorix û hisara hevvelatîyên Şîî meseb bin. Eva di halekê de ye ku bi milyonan kes ji nifûsa Îranê Sunî mesb in.

Ji bilî vê yekê jî, gelek hemvelatîyên Şîîmeseb jî hene ku seba vê ku Fars ninin, berpirsiyariyên girîng bi wan nahên dan.

Xûşk û birayên hêja!

Bi merema rakirina ferq û cudahiye û tepeserî û her weha xebata hevbeş bona bidestveanîna mafên xwe hejmareke partî û saziyên ser bi netewên li jêr zilm û sitemê di 20'ê Fêwriyeya 2005'an di gaveke dîrokî de **Kongireya Neteweyên Îrana Federal** pêk anîn.

Eva bo yekemîn car di dîrokê de ye ku hêzên siyasî ji giştî neteweyên belengaz saziyeke mezintir ji partiyekê (Serweyî Hizbî) bi merema serûberkirina çalakîyên xwe ên siyasî pêk tînin.

Ev kongireye bona avakirina Îraneke demokratîk, sekolar û federal cehd û tekoşinê dike.

Bi awayekî din, partî û saziyên endam di

kongireyê de berevajî deiyên rejîmê û hinek ji saziyên nasyonālîstî ên seranserî, daxwazkarê çareseriya siyasî a pîrsa neteweyan di hundirê Îranê û daxwazkarê mafên wekhev ji bo giştî netewên akincî yê Îranê ne.

Di yekemîn daxwaziya kongrê de hatiye “Îran ya giştî xelkê û ya giştî neteweyên Îranê ye”.

Em bawer in ku di Îraneke demokratîk û federal de hem çarçoveya erdî a Îranê dê bihê parastin hem jî mafên netewî û mirovî ên netewên ne Fars dê ser bigirn.

Lê çîgîrbûna demokrasî, aşî, aramî û ewlehiyê di Îranê de berî her tiştî girêdayiyê çareseriyê bicî û adilane a pîrsa neteweyan e.

Dîroka nêzî sedsalan berî niha a Îranê nîşan dide ku yek ji egerên eslî ên têkçûn û bi encam negihîştina tevgerên demokrasîyê di welat de, di rastî de girîngî nedan bi pir netewî û pirçandî a vî welatî bûye. Bi awayekî din cehd û tekoşin bo demokrasîyê bi bêtir berçavgirtina mafên neteweyan hatiye kirin.

Herwek min di destpêka axavtina xwe de got, gelên ne Fars nêzîk 2/3 a nifûsa Îranê pêk tînin.

Bi vî awayî dê bê wate be, heke em bas ji demokrasîyê û mafên mirovan di welatekê de bikin ku 2/3 a xelkê wê ji mafê xwe bêpar bin û tevî wan weke welatîyên pile 2 rîftar bihê kirin.

Mixabin îro jî hejmareke hêzên siyasî ên Îranê şasiyên rabihurî duçarî dikin. Di halekê de ku her cure cehd û tekoşinek bona demokratîzekirina Îranê bi bêtir çareseriya siyasî a pîrsa neteweyan dê bê encam bimîne û ser nakeve.

Heta mana Îranê bi vî awayî girêdayî ye bi fermî naskirina nasname û berçavgirtina daxwazên netewên ne Fars.

Beşdarên birêz!

Îran welateke mezin û gelek dewlemend e û di warê coxrafîyayî – Stratejîkî da gelekî girîng e. Eva ku Îran çî rolekê di siyaseta cîhanî de dilîze, avaker an kavlîker, eva girêdayiyê sîstema zal bi ser vî welatî ye.

Îran li jêr rêberîya Komara Îslamî de bînpêkarê mafên mirovan e, xelkê xwe bi awayê sîstematik tepeserî dike, ferq û cudahiye di navbera kêmaniyên mesebî de didanê, di herêmên netewên ne Fars de siyaseta ji holê rakirina qewmî bi kar dibe, bêhurmetiyê bi jinan diket, destêwerdanê di nava kar û barên welatên cîran de dike û navxwe ewlehiyê hebe, hevkarîya malî û loçistîkî bi saziyên terorîstî re dike, gefa ji navbirina welatan dike, di pêvajoya aşatiya Rojhilata Navîn de astengan pêk tîne, dixwaze terorîzma dewletî bike siyaseta xwe a fermî û piştevaniyê ji terorîzma navneteweyî dike û bi kurtî ev rejîma di cehd û tekoşina ji bo bidestveanîna çekên komkuj yê Etomî de, dixwaze di nava civaka cîhanî de alozî û astengan pêk bîne.

Li hember de sîstemeke demokratîk di Îranê de dikare civaka xwe berbi pêşkevîntî bibe, aboriya lawaz baştir bike, di hundirê welat de ewlekariyê çîgir bike, bi çîgîrbûna

ewlekarî û aramî û demokrasiyê di herêmê de hevkarîyê bike û di encamê de weke endameke bibandor ji civaka navneteweyî, aştîya cihanî xwedî hêz bike.

Li dawiyê de ez dixwazim qala siyaseta YE'ê li hemberî Îranê de bikim, hemen siyaseta naskirî bi "Diyaloga Rexnegirane" an jî "Diyaloga avaker".

Siyaseta YE'ê di 26 salên rabihurî de mixabin nebû sebêbê pêkhatina guhertinên pozetîv di Îranê de. Berevajî, ev siyaseta tenê bû sedema xwedîhêz bûna rejîmê, bi awayekê ku îro rojê bûye xetereke mezin bo ewlehiya cihanê.

Domhebûna siyaseta nerm û sazane li hember rejîma Îranê de dibe sebêbê bêhêvîbûna pitir a xelkê welat û hêzên demokratîk ên Îranê ji siyaseta Rojeva di warê kar û barên demokrasî û mafên mirovan de.

Di her cihê de nermî û paşkêşe li hember gef û terorîzmê de, bi her awayekê ciyê girêdayîbûna bi bingehên demokratîk û micidbûna di siyaseta de bigre, vîn û baweriya mirovan bi çareseriya aştîxwazane û demokratîk a pirsgrîkanê de tûşî aloziyan bin û mifahwergirtin ji zor û terorê weke alev bona gihîştin bi armanca pitir de bihê holê û ev rewşa jî di dawiyê de nikare bi qazancê çî aliyekê be.

Xûşk û birayên hêja!

Bona xebateke bibandor dijberî terorîzma navneteweyî, cîgirkirina wekhevî û ewlehiya siyasî û cîgîrbûna mafê mirovan di Rojhilata Navîn de û cîgirkirina ewlekariya cihanî, Îran divê bête demokratîzekirin. Alternatîveke dinê tune ye.

YE, dikare roleke avaker û berçav di warê demokratîzekirina Îranê de bilîze. Welatên endam mixabin di siyaseta xwe tevî Îranê de, pitir rastiya pînetewîbûna Îranê berçav nagirin û li hember tepeseriyên hovane ên netewên ne Fars de bêdeng in. Guherînên di vê helwestê de bi qazancê YE'ê ne jî.

Çimku ji bo hemûyan eşkere ye ku tevgerên netewî ên neteweyan di Îranê de roj bi rojê xwedîhêzîr dibin û çarçoveyê serûbertir bi xwe ve digirin, ev rastiya bi bêtir çî şik û gumanekê di pêşeroja Îranê de de roleke erênî bilîze.

Ev rewşa û guhertinên din ên siyasî û civakî yê çend mehên boî di Îranê de, dixwaze YE siyaseteke nû li hember Îranê de berçav bigre. Siyasetek ku tê de ez hêvîxwazim, pîrsa demokrasiyê û mafên mirovan ji vê hindê zêdetir nakeve jêr bandora qazanc û berjewendiyên siyasî û aborî ji çareseriya pîrsa mafê neteweyî a netewên belengaz û daxwazên wan bi awayekî micid piştevanî bête kirin.

Gelekî sipas ku we guhdariya axavtina min kir.

Werger bi Kurmancî: Şehab Xalidî

Doma Nûçeya Rûpela 1

Ocalan, di banga xwe de got:

Werin em hemû bi hev re heta û heta dest ji çekan berdin û çekên xwe bin erd bikin...

Serok Komarê Îraqê, Celal Talebanî jî li Amerîkayê xebatên di warê aqirbestê de eşkere kiribû û gotibû ku divê pirsgrîkên Turkiyê bi rêyên aştîyane bête çareserkirin.

Desthilatdarên Turkiyeyê roja çarşemê dabûn xuyankirin ku peywendîya Talebanî bi PKK'ê re ne bi dilê wan e.

Bersiva herî tund jî, ji aliyê Cemil Çîçek ve hatibû dayîn. Wezîrê Dadê ye Turkiyê Çîçek gotibû ku peywendîya bi PKK'ê re li dijî politikayên wan e.

Ji aliyê din ve, nûnerê Amerîkayê yê di warê çareserkirina pirsgrîka Kurdî de li Turkiyê, general Ralston jî diyar kir ku eger weke ku tê gotin PKK dest ji çekan berde, ewê tiştê baş be.

Hêjayî gotinê ye, berî ku Ocalan bangî partiya xwe bike, li başûrê Kurdistanê partiya wî jî bi daxwaza desthilata Herêma Kurdistanê û Amerîkayê soza rawestandina şer dabû.

Jêder: TISHK TV

Gerek Kurt Di Dîrokê De ...

Amadekar: Nûredîn Sofîzade

16.09.194 – Rizaxan ji bo girava Morîsê û piştê bo "Johansborgê" li Afrîqaya Başûr hate dîrxistin û hikûmeta wî hilweşiya.

17.09.1992 – Dr. Sadiq Şerefkendî, Sekreterê Giştî yê PDK Îranê tevî Fetah Ebdulî, endamê Komîteya Navendî û nûnerê partiyê li derveyî welat û Humayon Erdelan, nûnerê partiyê li Almaniya û Nûrî Dêhkurdî, kesayetiyê siyasî yê Îranî li xwaringeha Mîkonosê li bajarê Berlîna Almaniya yê bi destê terorîstên Komara Îslamî ya Îranê ve hatin terorkirin.

17.09.1978 – Peyamana Kamp Deywid'ê ji aliyê Minexim Bîgin û Enwer Sadat û Yasir Erefat ji bo vebûna deriyên aştîyê hate girêdan.

18.09.1973 – Alman Rojhilata Alman Rojava wek endam di Rêxistina Neteweyên Yekbûyî de hatin wergirtin.

18.09.1983 – Di nava axa Libnanê de leşkerên Sûriyê û Libnanê li dijî hev şerek gîran kirin. Sûriyê wek dagirker hêzên xwe bire Başûra Libnanê û nêzikê tixûbê Îsraîlê ku bû egera aloziyên çendîn salî.

18.09.1920 – Xelkê bajarê Akirê ya Kurdîstana Îraqê li dijî leşkerên Îngilîstanê serhildan.

18.09.1924 – Rojnameya "Jiyane" li bajarê Silêmaniyê hate weşandin.

18.09.2003 – Şikur Mistefa, nivîskar û rewşenbîrê mezin yê Kurd koça dawiyê kir. Ew di temenê 79 saliyê de çû ber dilovaniya xwe. Wî xizmetên mezin bi edebiyat û çanda Kurdî re kirin û gelek berhemên wî li ser ziman û çanda Kurdî hene.

19.09.1985 – Li Mekzîkê erdhejê bi qaweta 8.1 rîşterê qewimî ku bû sebêbê kuştina 12 hezar kesan.

19.09.2005 – Jine hunermenda Kurd, Merziye Ferîqî koça dawiyê kir.

20.09.1987 – Mamosta Tahir Tofîq koça dawiyê kir.

20.09.1991 – Wilayeta Ermenîstanê ku pêştir ser bi Yekîtiya Soviyetê bû, serxwebûna xwe îlan kir.

21.09.1985 – Di şereke giran de tevî hêzên Komara Îslamî a Îranê li gundê Gîrgula jor û jêr, Pêşmergeyên Hêza Şehîd Efsîn karî derbeyeke giran li dujmin bidin. Mixabin di wî şerî de 8 Pêşmerge bi navên: 1. Omer Qeyteran, fermande Hêza Şehîd Efsîn, 2. Îbrahîm Mehmûdî 3. Resûl Erebi 4. Mihemed Mistefapûr 5. Rehman Şexanî 6. Seyîdelî Tirîte 7. Selah Xakî 8. Mihemed Sawcîbulaxî şehîd bûn.

21.09.2000 – Helbestvanê navdar yê Îranê, Fireydûn Muşîrî di temenê 74 saliyê de koça dawiyê kir.

22.09.1980 – Destpêkirina şerê malwêranker yê Îran û Îraqê ku bi êrişa hêzên Îraqî dest pê kir û heya 8 salan dom kir.

22.09.1980 – Sergurd Hebîbulah Ebasî, endamê Komîteya Navendî a PDK Îranê bi destê Pasdareke xelkê Urmîyê li Mehabadê de hate terorkirin.

24.09.1984 – Bi sedema êrişa hêzên Komara Îslamî a Îranê bo ser devera Mîrgewer a Urmîyê 5 Kadrên PDK Îranê bi navên 1. Xelîl Ebdulahpûr, 2. Silêman Abîrîn, 3. Mela Simaîl Kurdnejad, 4. Xelîl Şêxî, 5. Nûredîn Cebariyan, şehîd bûn.

24.09.1998 – Helbestvanê navdar yê Kurd, Sebrî Botanî di welatê Norwejê de koça dawiyê kir.

25.09.1945 – Li Mehabadê Kongireya Çand û Edebîyata Kurdî pêk hat.

25.09.2004 – Seba bêhurmetkirina alîgirên Komara Îslamî ya Îranê bi çand û ola Ehlê Heq (Goraran) li bajarê Miyandavê de şer û alozî pêk hat ku di encam de 20 kes ji xelkê Goran hatin kuştin.

26.09.1983 – Li şerekê di navbera Pêşmerge û hêzên rejîma Komara Îslamî ya Îranê li devera Merîwanê de 8 Pêşmergeyên PDK Îranê ji hêza "Zirêvar" bi navên, 1. Yûnis Newrozî, 2. Nemet Ehmedî, 3. Mihemed Ehmedî, 4. Taha Rostemî, 5. Xusrew Nadîrî, 6. Nasir Xelîlî, 7. Selîm Rencber, 8. Mehdî Pîrî, şehîd bûn.

27.09.1973 – Pêkhatina sêyemîn kongireya PDK Îranê û pejirandina pîrogram û pêrewa hundîrîn a nû û herwiha hilbijartina endamên Komîteya Navendî ji bo partiyê û dana reng û rûyê siyasî û rêxistinî bi PDK Îranê.

28.09.1869 – Damezîrandina yekemîn Enternasyonala Sosyalîst.

28.09.1994 – Ebdulah Şerîfî, endamê Komîteya Navendî a PDK Îranê tevî Pêşmergeyê bi navê Qerenî Mamnebî li devera Gewirka Mehabadê di şerekê tevî hêzên rejîma Komara Îslamî ya Îranê de şehîd bûn.

29.09.1987 – Xidir Xidirî naskirî bi "Xidir Sor" Fermande Hêza Pêşewa şehîd bû.

30.09 – Roja Cihanî ya Ker û Lalan.

30.09 – Roja Cihanî ya behirvaniyê.

Carnameya Pêşgîrî Ji Tund û Tûjî Dijî Jinan

Beşa 2

Di vê carnameyê de merem ji biwêja "tund û tûjî li dijî jinan" her kiryareke tund û tûjî li ser bingeha regezî ye ku bibe sedema azardan û êşandina cendekî, cismî yan derûnî ya jinan, yan jî renga bibe sedema van terze azar û zirarane. Gef, yan kiryareke bi vî awayî, zorîkirin ji jinan, bêparkirina zorî ya wan ji azadiyê ku pêşçavê xelkê yan jî di çarçoveya jiyana taybetî a wan de rû dide, di rêza riftar û kiryarên tund û tûjî de ne.

Madeya 2:

Lêkolîn û berhevdana tund û tûjiya dijî jinan ev xalên jêrîn bi xwe vedigre, lê her bi van nimûnane ve jî nahê girêdan:

- Tund û tûjiyên cendekî, zayendî û derûnî ku di malbatê de diqewimin. Bo mînak, lêdan û kotan, azardana cinsî ya keçên nûciwan di malbatê de, tund û tûjî derheq bi cihêz, destdirêjî ji aliyê mêr ve, sunetkirina jinan û ev deb û titalên ku zirarê digihîjîne jinan, tund û tûjî li derveyî sînorê jiyana hevbeş û

tund û tûjiya taybet bi jinan.

- Tund û tûjiyên cendekî, zayendî û derûnî ku li rex jiyana bikom de rû didin, bo mînak: Destdirêjî, mifahwergirtina nebaş ya cinsî, azardana cinsî û tirsandin ji cihê kar, li navdêrên hînkirin û cihên din, kirin û firotina jinan û laşfirotina bi zorê.

- Tund û tûjiyên cendekî, zayendî û derûnî ku ji aliyê dewletê ve tê encamdayîn, yan ji aliyê dewletê ve tê piştguh xistin.

Madeya 3:

Jin bi awayekî wekhev [tevî mêran] mafê destpêgihîştin bi hemû mafên mirovî û azadiyên bingehîn di warên siyasî, civakî, kulturî, medenî û hemû warên din de, herweha mafê parastina van maf û azadiyane heye. Ev mafene pêkhatîne ji:

- Mafê jiyane(6)
- Mafê wekhevî(7)

- Mafê azadî û tenahiya takekesî(8)
- Mafê piştgirî ji aliyê yasayê ve(7)
- Mafê rizgarî ji hemû terzên cudahîdananê re(7)
- Mafê mifahstandin ji bêtirîn qasê jêhat yê saxlemiya cendekî û derûnî(9)
- Mafê (hebûna) rewş û zirûfa dadperwerane û cihê rezamendiyê ji bo kar(10)
- Mafê vê ku tak nekeve ber îşkence yan ceza û riftarên tund û tûjî, nemirovî û teji ji sivikati(11)

Madeya 4:

Divêt dewlet tund û tûjiya li dijî jinan mehkûm û protesto bikin û nabe tu deb û titalê, yan têdînek ayînî, bikin bi hêcet ji bo encam nedana erkên xwe derheq nehêlana tund û tûjiyê. Dewlet divêt bi mifahwergirtin ji hemû metodên jêhat û bêrawestan siyaseta hilgirtina tund û tûjiya li dijî jinan heya encama xwe ya dawîn bidomînin. Herweha divêt:

- Ger heya niha bi tevhî xwe bi nisbet peyamana rakirin û ji navbirina hemû terzên ferq û cudahîdananan li dijî jinan xwe berpîrsiyar nezanîne, divêt bipejirînin, yan bi awayekî fermî bibin bi endamê wê û dest ji mercên taybetî yê xwe li ser vê peymanê hilgirin.

- Bi stûgirtina her terze tund û tûjiyekê xwe biparêzin.

- Bi merema pêşgîrî ji tund û tûjî û encamdana lêkolînan di vê pêwendiyê de, diyarîkirina cezayê bo kiryarên tund û tûjî li dijî jinan, hemû cehd û hewleke hewce li gor yasayên welatê bidin. Vêca ev kiryarane çî ji aliyê dewletê ve hatibin encamdan, yan jî ji aliyê kesên taybet ve.

- Di yasayên welat de divêt gelaleya fermî ya cezayî, medenî, karî û îdarî ji bo qerebûkirina van şaşiyên bihê kirin, derheq jinên ku tund û tûjî li dijî wan hatiye encam dayîn. Ew jinên ku bi tund û tûjiyê ve berbirû dibin, divêt rêçareyên dadê ji wan re bihên misogerkirin, bi piştevaniya yasayên welat zirar û ziyarên wan bi awayekî dadperwerane û karîger bihên qerebûkirin. Herweha dewlet divêt jinan ji mafên xwe bi nisbet daxwaza qerebûkirina zirar û ziyar û bidestveanîna karî û şiyanan ji rêya van rêçareyan ve agehdar bike.

- Bernameya neteweyî bi merema xurtkirina piştgirî ji jinan ji bo berevanîkirin digel her terze şidetekê, yan zêdekirina hin madayan di bernameyên xwe de bi vê meremê, herweha hevkarîyên baş û jêhatî di hin waran de tevî rêxistinên ne dewletî bi taybetî tevî wan rêxistinên ku mijûlî doza tund û tûjiyê ne.

- Diyarîkirina rêyên pêşgîrî ji tund û tûjî, danîna bernameyêke giştîgir a karî di warên hiqûqî, siyasî, îdarî û kulturî de bo piştevaniyê ji jinan li hemberî her terze şidetekê xurttir dikin û dibin destêre (garantî)ek ji bo vê ku jin derheq hestyarnebûna yasayê li dor têdîtinên zayendî û li encama awayên birêvebirina qanûnê û xwe têkelkirinên dewletî yê din, nabin goriyên tund û tûjiyê.

Wergêr: Rondik

Rewşa Kurdên Îranî Yên Koçber Di Kurdistanê De Nebaş E

Dimenek ji jiyana Kurdên Îranî yê li ser tixûbê Urdinê ku ji kampa Eltaş (Romadî)ê ji ber pîrsgirêkên jiyane û di xeterketina tenahiya wan çûne vir

Dr. Dîndar Zêbarî, nûnerê Hikûmeta Herêma Kurdistanê li NY'ê de dazanîn ku koçberên Îranî ku li Herêma Kurdistanê de dijîn, rastî rewşeke nebaş û aloz hatine, nemaze piştî ku NY'ê hevkarîyên xwe qut kirine û Hikûmeta Herêma Kurdistanê jî nikare hevkarîyê tevî wan bike.

Zêbarî, ragihand li ser rênûmayiyên Serokê Hikûmeta Kurdistanê, tevî şandeke bilind a NY'ê û Hikûmeta Kurdistanê seredana Kempa Kurdên Îranî li gundê Girdeçal ya derdora Hewlêrê kiriye ku 3 heta 4 hezar kes li rewşeke aloz de tê de dijîn.

Navhatî qala vê çendê jî kir ku NY'ê hevkarîyên xwe qutkirine û seba nebûna şiyana aborî, Hikûmeta Herêma jî nikare hevkarîyê bike.

Dr. Zêbarî, her wiha got ku me daxwaza hevkarîyê ji bo çareserkirina pîrsa mezîna û êxtiyarên Kempa han ji NY'ê kiriye û daxwaz ji Hikûmeta Herêma jî hatiye kirin ku derfeta karkirinê ji wan re çêbike û weke hemû welatîyên herêma riftarê tevî wan bike.

Navhatî anî ziman hejmareke zaf ji koçberan di Herêma Kurdistanê de dijîn û bi hezaran malbatên Erebbên ku rewşa wan li herêma xwe li Îraqê de nebaş bûye û hatine Kurdistanê, ji nav de hene. Tu yasayek jî nine bo kar û barê koçberan û rêxistina karê wan û hevkarîyên aborî ji wan re.

Dr. Dîndar Zêbarî, êrîş kire ser Wezaretê Koçberên Îraqê ku heta niha tu hevkarîyek tevî derxistiyên Erebbên ku hatine Herêma Kurdistanê, nekiriye.

Hêjayî gotinê ye ku nêzik deh salan e ku koçberên Kurd yê Îranî li Herêma Kurdistanê de dijîn û berê jî NY'ê her sal nêzik hezar kesan ji welatê sêyem re birê dikirin, lê pîrsa han ji sala 1998'an, şûnde rewestaye.

Çavkanî: PNA

Sêyemîn Festîvala Zarokên Rojhilatê Kurdistanê li Sirgûnê

Nasir Fethî

R

oja şemî, 9'ê Îlona sala 2006'an, sêyemîn festîvala zarokên Rojhilata Kurdistanê li Sirgûnê di binkeya Deftera Siyasî ya Partiya Demokrat a

Kurdistana Îranê di bin dirûşma **em bi hev re ciwanin, me ji hev nekin** bi peyama birêz Mistefa Hicrî, Sekreterê Giştî yê PDK Îranê dest pê bû. Rê û resm her roj demjimêr 5-7 piştî nîvero bi nîmayîşa bernameyên xwe birêve diçû, di roja 14'ê Îlona 2006'an bi dawî hat.

Hêjayî gotinê ye ku ev festîvale, berevajê festîvalên berê, erkê birêvebirin û perwerdekirina zarokan bi dest wan nûciwanane bû ku di du festîvalên berê de xwe amade kiribûn, û heta qasekî zaf ji serkevî bûn.

Beşa werzişî û beşa çandî û hunerî du beşên bingehîn yê festîvala sêyemîn a zarokan bûn.

Di beşa werzişî de pêşbirkêyên: gola biçûk ji bo keçên xwendina destpêkî, gola biçûk ji bo xurtên xwendina destpêkî, gola biçûk ji bo keçên xwendina navendî, hilatina beza (60metrî) bo keç û xurtên xwendina destpêkî û navendî, birêve çûn ku di wan çend pişkane de nêzik bi 300 zarokan pişikdarî di vê pêşbirkê de kirin.

Pişka çandî û hunerî ya festîvalê pêk

hatibû ji:

- Pêşbirkêya nivîsînê ku nêzik bi 80 kes pişikdar bûn.
- Pêşangeha nîgarkêşanê ku nêzik bi 250 tablo têde bûn.
- Pêşbirkêya şano û govendan.
- Xwendina sirûdan.
- Stiranên bi kom.
- Stranên takekesî.
- Xwendina çirokan.
- Xwendina helbestan.
- Pêşbirkêya henekan ji bo zarokên Baxçeyê Savayan.

Hêjayî gotinê ye ku roja dawî ya festîvalê bi xwendina peyama Desteya Nirxwandinê: Şano, guvend, nivîsîn, werziş, nîmayîşa werzişî ya Karatê û parvekirina zêdetir ji 300 xelatan li ser serkevîyên festîvalê bi dawî hat.

4 Jinên Xwediyê Xelata Nobel Ya Aştiyê Di Konferanseke Navneteweyî De

4 jinên xwediyê Xelata Nobel a Aştiyê bo yekemîn car tevî hev di welatê Îtaliyayê di konferansa navneteweyî ya li ser navê "**dayikên li ser rûyê erdê ji bo aştiyê di cîhanê de**" pişikdarî kirin.

Hêjayî gotinê ye ku di vê konferansê ku di 22 heta 23'ê Îlona 2006'an li bajarê "Piyacêst" ya başûra Îtaliyayê birêve çû, Bêti Wiliyamz a Îrlendî xwediyê

xelata Nobel a Aştiyê di sala 1976'an, Şîrîn Ebadî xwediyê Xelata Nobel a Aştiyê di sala 2003'an, Cûdî Wiliyamz a Amerîkayî xwediyê

Xelata Nobel a Aştiyê di sala 1977'an û Rîkobêrna Mençûnûma a Gowantanamayî xwediyê Xelata Nobel ya Aştiyê di sala 1991'an pişikdar bûn.

Armanca ji derxistina vê konferansê kîşandina balan li ser bodceyên leşkerî, şer, terorîzm, xizanî û birçî bûn, nexweşî, koletiya karî û cinsî, mifahwergirtina nebaş ji jin û zarokan di hemû cîhanê de hate îlankirin.

www.irwomen.com

Jineke Behrînî Di Girîngtirîn Saziya Siyasî Ya Cîhanê De Ye

Hiya Bent Raşêd Alê Xelîfe piştî 40 salan niha sêyem jin e ku dibe berpirsiyara Civata Giştî ya Rêxistina Neteweyên Yekbûyî, Hiya li malbateke desthilatdar di welatê Behrînê de ye û di baştirîn xwendîgehên derdorê Xelîca Fars û zanîngeha Sorbon a Parîsê de ders xwandîye û niha jî mafnasê navneteweyî ye.

Jêder: "raassa"

Kuştina Jineke Parêzerê Mafê Jinan Di Efxanistanê

Sefiye Emecan, Sekretera Giştî ya Rêxistina kar û barên Jinan li bajarê Qendharê û yek ji parêzerên mafê jinan li Efxanistanê di demekê de ku diçû ser karê xwe, ji aliyê çend kesên nenas bi guleyan hat kuştin. Eva yekem car e ku berpirsiyareke dewletî ya jin di Efxanistanê tê kuştin.

Hêjayî gotinê ye ku piştî hiloşîna hikûmeta Taliban û birêveçûna hîlbjartinên giştî di Efxanistanê de jin di 13 welayet ji 34 welayetên Efxanistanê hejmareke zaf ji kursiyên parلمانê bi dest xistin.

Jêder: "BBC"

Hunermend Eta Derwîşî:

“Ez Bi Stiranbêjiyê Dikarim Hestên Xwe Û Gel Bînim Ziman”

Hunermend Eta Derwîşî kurê Şehîd Mela Ehmed Dewîşî, sala 1969'an ji gundê Berasbê li devera Mirgewer a ser bi bajarê

Urmîyê, di malbateke welatparêz û oldar de hate dinê. Navbirî di van çend salên dawî de, bi sedema zext û givaşên rejîma kevneperest û dijî gelf a Komara Îslamî neçar bû ku welatê bav û kalê xwe bi cî bihêle û rêya koçberiyê bigre pêşiya xwe. Eta karê stiranbêjiyê dike. Me bi hewce zanî ku derheq bi jiyana û kar û xebata wî hunermendê nenas û welatparêz bi awayê jêrîn pêre bipeyivin.

Gelo çawan û kengê bû ku te rêya xizmetkirin bi huner û stirana Kurdî kire armanca xwe?

Di zarokatiya xwe de min hez ji gotina stiranên Kurdî dikir, lê mixabin ez ketibûme bin bandora malbata xwe û min nedikarî stiran bibêjim. Malbata min ji xwe re eyb û şerm dizanîn ku ez stiran bibêjim. Hindek caran bi bêy malbata xwe min li dawet û şahiyana de stiran digotin û piştî hingê ez dîketme ber zexta malbata xwe û heta îro jî malbata min pêşiya karê min yê hunerî digrin, lê belê ez nikarim desta ji vî karê xwe yê hunerî berdim.

Destpêka karê te yê hunerî di bin bandora kîjan hunermend û stiranbêji de dest pê kir?

Min di zarokatiya xwe de hez ji dengê hunermendê Kurd, **Mîran Herkî** dikir, lê belê hunermendê navdar, **Şivan Perwer** bandora herî zaf li ser min hebûye.

Gelo helbest û awazên stiranan tu bi xwe çê dikî?

Belê, ez bi xwe stiran dinivîsim û awazan jî ji bo wan çê dikin û heta niha min nêzik bi 70 stiran û 3 sirûd nivîsandine.

Heya niha çi berhemên te hatine tomarkirin?

Heya niha min yek CD û 3'ê kilîp çê kirine û ez di hewla CDya xwe ya duyê de me. Yekem CDya xwe min li roja 26'ê Sermaweza 2005'an bi navê **Nazdar** belav kir.

Sebeb û hegerên derketina te ji Kurdistanê çi bûn?

Ez di bin çavdêriya rejîma kevneperest a Îranê de bûm û min nekarî ez wê zilmê li ser serê xwe qebûl bikim. Gelek caran ji aliyê rejîmê ve bêhurmetî bi min dihate kirin, lê ez neçar mam ku warê xwe û biheştê dilê xwe bi cih bihêlim û bera xwe bidime welatê Swêdê.

Li gor dîtina te asteng û pirsgirêkên ser rêya hunermendên me

yên Rojhilata Kurdistanê bi giştî çî ne?

1- Zalbûna bîr û hizra olî bi ser civakê de 2. Nebûna mafê çandî û hunerî 3. Bêparbûna gelê me ji mafê berheq yê xwe 4. Hebûna deb û tîtalên kevneşop yê civakê û hwd ... hemû evane asteng û girêpêçkên ser rêya hunermendên me yê Kurdî di Rojhilata Kurdistanê de ne.

Tu astê huner û muzîka Kurdî bi giştî çawan dinirxîni?

Huner hesta neteweyî ye. Her însanek ku hez ji neteweya xwe bike, bi bawerîya min ew li huner û muzîka xwe jî hez dike. Ez asta huner û muzîka gelê me gelek baş dibînim û hêvîdarim ku bi kar û xebata hemû aliyekê em bikarin vê çanda hêja û bedew bigihîne astekî çîhanî.

Gelo çima hunermend Eta Derwîşî heya niha bi awayekî hewce nehatiye naskirin?

Heta niha min nekarî bû ku ji aliyê kanalên ragihandinê ve deng û rengê xwe bi gelê xwe bîdim naskirin, lê niha ez bawer im ku li kanalên esmanî yê Kurdî û yê Swêdî jî kilîpa min ya bi navê **Babo** hatiye belavkirin. Ez li ser vê baweriyê me ku dikarim niha bi başî xizmeta hunera Kurdî bikim.

Stiranbêji li cem te çî tamek heye?

Bi rastî stiranbêji li cem min tamek taybet heye. Ez dikarim gelek bi eşkere hestên xwe û gelê xwe bînim ziman.

Hunermend Eta pêvajoya peydbûn û zêdebûna roj li pey rojê ya hunermendên nû yê Kurd çawa dihesibîne?

Her hunermendek di rêya xizmetkirin bo netewa xwe de xebatê bike, ji bo min cihê rêz û hurmetê ye.

Bi dîtina te medya û ragihandinên Kurdî bi giştî û nemaze radyo û Televîzyonan, heya çi qasekê karîne xizmetê bi nasandina huner û stiranbêjen me yê Kurd bikin?

Bi bawerîya min di asteke baş de ne û ez hêvîdarim ku baştir bibin. Hindek ferq û cudayî di navbera hunermendan de tînin dîtin, ez hêvîdarim ku ew jî nemîne.

Peyama te ya dawiyê ji bo xwandevanên me yê Agirî û hunermendên Kurd bi giştî çî ye?

Sipas û pêzanînen xwe li rojnama Agirî dikim, hêvîdar im ku roj bi roj bikare xizmeta bêtir bo netewa Kurdî bike û herwisana bi bawerîya min rastnivîsîna Latîni nêzîkkirina Zaravên Kurdî ye. Ji bo xwandevanên Agirî jî hêviya hevkarîya zêdetir dikim ku palpîst bo pêşveçûna zimanê Kurdî. Ez daxwazê ji hunermendan dikim ku bi awayekî berfirah xizmeta çand û hunera Kurdî bikin û hêviya serkevtinê bo hemû aliyekê dixwazim.

Hevpeyvîn: Dara Natiq

Hunermendê dengxweş, Eta:

“Di zarokatiya xwe de min hez ji gotina stiranên Kurdî dikir, lê mixabin ez ketibûme bin bandora malbata xwe û min nedikarî stiran bibêjim”

PERWERDEHIYA MIROV

ADAR JIYAN

adarjiyan@mynet.com

Perwerdehî, bi kurtayî wekî duristkirin û têkûzkirina liv û tevgerên mirov û edilandina şêwaza jiyana civakî tê ravekirin.

Ligel ku gelek watedayînên cure bi cure û girêdayî wê rave û şiroveyên berfireh hatibin kirin jî, dîsa em dibêjin danasîna perwerdehiyê bi qasî pêdiviya wê girîng û çarenîn e.

Di jiyana civakên dîrokî de du cureyên perwerdehiyê yên bingeîn pêk hatine. Yek, perwerdehiya bipergal û ya din jî perwerdehiya bêpergal e. Li aliyê din, gelek pispor û zanyarên perwerdehiyê, pêşketina hişmendiya mirov bi perwerdehiyê ve girêdidin û vê yekê wekî diviyatiyeke çarenîn dibînin. Pirên wan xwestine ku hemû endam û pêgirtiyên xwe bi awayekî xwerû û yekser perwerde bikin û bigihînin.

Wekî tê zanîn, ligel ku gelek lewir û tebayên hovane bi saya perwerdehiyê têne kedîkirin û şerdekirin jî, em ê bêtir li ser giringiya perwerdehiya mirovan rawestin û der barê vê yekê dîtînin xwe derbibirin.

Îro mirov dikare bi saya peydekirin û jêmayên arkeolojîk, rewşa perwerdehiya civakên (mîrovên) zamanê berê fêr bibe. Û peyre jî di zanîna bîrkarî(matematîk), avahîsazî(mîmarî), endezyarî, esmannasiyê(astronomiyê) de bigihîjin, li dibistan û perestgehên olî de perwerde dibûn. Heta pergala perwerdehiyê ji hêla wan ve dihate venihêrtin û kontrolkirin

Di şaristaniya sumer û misriyan de ji bo ku zarok bigihên û di xortanî û ciwaniya xwe de werin ser kar an jî bikaribin karê karmendî, perwerdekarî û rêveberiyê bikin, diviyabû ku pêşî fêrî xwendin û nivîsandinê bibin. Perwerdehiya îbraniyan bêtir giranî daye ser dahûrandina Tewratê û ecibandina/pejirandina doktrîn û rêgezên wê. Dîroknasên Çînê, behsa vekirina 100 dibistanên fikirandinê (ramanweriyê) dikin ku 3 000 sal berê (B.Z. bi 1000 salî) di van xwendigehan de gelek ramanwerên navdar perwerde bûne û gihane. Gelek dahûrandin û lêkolînên zanistî yên ku vê yekê diselmînin jî hene.

Her civak û civata dîrokî, ji bo ku hilberîna xwe zêdetir, aborî û hatîniya xwe xurtir û asta jiyana xwe bilintir bike, ketiye nav şardekirin û perwerdekirina mirovan. Û ji bo kes û mirovên ku di wê civatê/civakê de dijîn, di vê çarçoveyê de perwerde bikin, cehd û xebat daye. Bi vê

egerê pergalên çiraxî û şagirtiyê hatine damezrandin û zarok û ciwan li gorî feraset û hişmendiya fermî hatine perwerdekirin. Şagirt û xwendekarên ku li gorî rêgez û azîneyên vê pergalê têne perwerdekirin jî bi lasayîkerî û textlîtkariyeke xurt hatine gihandin.

Di doman û merhaleya perwerdehî û zanînkariya her civakê de dibistan û hîndîgehên hizrê(fîkr û ramanê) hatine vekirin û gelek pispor û zanayên demê di van dibistanan de şarde û perwerde bûne. Pergalên rêveberiyê li gorî bîrdoz û ramana xwe pergaleke perwerdehiyê ava dike. Di sazgehên olî de (ango li dêr, mizgeft û hawrayan) qeşe û mele, li fêrgeh û zanîngehên zanistî jî mamoste û fêrkerên zana li gorî bîrdoz û fermî hatine wezîfedarkirin. Û ev peyivirdarên fermî, li gorî berjewendiyên serwer û rayedarên wê civakê dersê didin şagirt û xwendekarên xwe. Belê hin çaran jî gelek ramanwer û zanyarên dijber û muxalîf jî ji van dibistan û zanîngehên fermî derdikevin. Bo nimûne, rêber û zanyarên olî û felsefî yên mîna "Buddha", Konfîçyus, Îsa, Mûsa, Hz. Mihemed, Karl Marks di van sazîyan de gihane û kesên der û dora xwe li gorî fîkr û ramana xwe perwerde kirine.

Hemin ku pewredehî wekî edilandina liv û tevger mirov tê dîtî, îcar divê ku em bêtir têkilî giringiya bizavên mirov bibin û serê xwe pê re biêşînin. Her mirov li gorî şert û mercên ku tê de dijî, perwerde dibe an jî tê perwerdekirin. Ji bo wê divê mercên jiyana civakê û asta perwerdehiya mirovan baş bête nasîn û derfetên perwerdehiyê jî li gorî van şert û mercan werin amadekirin.

Pewerdehî ne karekî demdemê, ketberê an jî tişteki jî rêzê yê derêha ye. Ew, parçeyekî jiyana û pêdiviyeye bînavber domdar û jênager e. Kar û hewldanên rojane jî tê de, tu tişt bêyî perwerdehiyê pêkan nabe û bi ser nakeve. Ji bo wê, îro jî her demê bêtir hewcetî bi pişekariya perwerdehiyeke zanistî û qada pisporiya wê heye.

Kaniya Helbestan

HÊVÎ

Meryem Hacîpûr

çiqas ronî bû
teví te bûn
li ser rêyên pir ji şevên tenêtiyê
çiqas sêvî bû dil
dema ku
vedihûnand
bêyî te
hûrik hûrik
stiranên azadiyê
çiqas tijî bû çav
ji hêsrên hêviyê
dema ku hambêz dikir
te
stêrkên serbestiyê
tu bûyî û çavek
tu bûyî û dem salek
payîzek
pir bi xem û kul û keser
tu bûyî û hawarek
û gaziyeke
ku diçilviland
nîgarên xwe
di asmanên rastiye de
hewar hewar
dîsan hewar
tarîtiya reş û kîndar
hambêz kir û hambêz
ronahiya çavên te
***

çi bi xem
çi bi keser
tu bûyî bi mêvan
di guvenda zer kulîkên reştazîdar
ax
mirina reş û gemar
bi fermana hovên dirinde
çandin li ser singê te yê asîmanî
gulên xwîne
çiqas bê şerm
***

"lorî lorî
bextê min lorî"
tê nafişk li dayîkan
çi dişewat
ji çiyayê Kurdistanê
dihejîne
asmanên
vî welatî
rêyên bi xem
hêvî dikin
çiqas sêvî
vegerîna ronahiya hebûna te
çiqas xerîb
wek kevokek bê hêlîn
tu bûyî mêvanê axek sar
lê
çavê te yên pir bi evîn
û kena te
me sêvian
hertim dike mêvanê xwe
ez dizanim
ez dizanim ...

Fîlma Kurd Bû Yekemîn

Pêşbaziya filmên kurd ev 3 sal in ji bo ku piştgiriya bide sînemagerên ciwan, tê lidarxistin û bi dayîna xelatan bi dawî bû. Pêşbaziya îsal

di 1'ê pûşpera 2006'an de, dest pê kir. Di nava 135 filman de, 5 film hêjayî xelatê û 3 film jî hêjayî xelata taybet a juriyê hatin dîtin.

Juriya ku ji lîstikvan Yelda Reynaud, Endamê Perwerdehiya Zanîngeha Bîlgiyê Ethem Ozguven, lîstikvan Fusun Demirel, Derhêner Ezel Akay, Gerîndeyê Giştî yê Kovara DVD'iyê Burak Goral, nivîskarê rojnameya Radîkalê Murat Ozer û rêveberê Giştî yê SONY BMG Musicê şemsettin Goktaş pêk dihat, xelata filma herî baş da filma derhênerê Kurd, Arîn Înan Arslan ya bi navê **'Sî û Ba'**, xelata anîmasyona herî baş da filma Ayçe Kartal ya bi navê **'Bêmejî (Beyinsiz)'**, xelata belgesela herî baş da filma Sevgî Ortaç ya bi navê **'Bajarê bi diwarekî (Tek Duvarlı şehir)'**, xelata ceribandina herî baş da filma Gulrîz Buberoglu ya bi navê **'Zangoç'**, xelata sêwirandina herî baş da filma Halît Akti ya bi navê **'The Resurrection'** û filmên bi navê **'Veqetandin (Ayrılık)'**, **'İskat'** **'Parka şans a Kuştepe (Kuştepe şans park'** hêjayî xelata Juriyê hatin dîtin.

Filma 'Sî û Ba' li gundekî Wêranşarê

hatiye çêkirin. Derhênerê filmê Arîn Înan Arslan der barê filma xwe de wiha dibêje: "Kesên ku dipirsin mijara filmê çi ye? Ez film didim wan. Mijareke wê tune

hemû yên di filmê de bi Kurdî ne." Arslan, berî vê filmê, filmekî kurd yê bi navê 'Kirinti' ku dema wê 9 deqîqeyê kişandiye. Arslan got ku bi taybetî ez

spasiyên xwe ji bo şaredarê Yalima Mêrdînê Abdulkerim Adam re dikim û heke ne ew bûya dê ev film nehatiba kişandin. Arslan ji bo muzîka filmê jî spasiyên xwe ji bo Mehmet Atli pêşkêş dîke.

Nasname: Sî û Ba
Derhêner: Arîn Înan Arslan

ye, ji ber ku her tiştî îfade dîke, bi peyvekê nayê vegotin. Em wêneyên vedibêjin. Dîtbariya li wir, deng, bi muzîkê re di nava çarçoveyekê de tê vegotin. Film piranî bi dîtbarî ye."

Film bi Kurdî ye, dema serî lê dane tu pirsgirêk nejiyan e. Film 15 deqîqê ye. Film bi awayê reş û spî hatiye kişandin û di filmê de qet diyalog nîne, xwestine bi wêneyan her tiştî vebêjin. Derhêner Arslan, der barê zimanê filmê de dibêje: "Di filmê de axaftin tune, lê belê temayên

Lîstikvan: Mediha Îzgi, Şevin Seven, Hamza Seven, Zeliha Işık

Çêkirin û rêveberî: Rûken Sansor
Derhênerê dîmenan: Mehtap Bayer

Muzîk: Mehmet Atli

CEMİL OGUZ/ANF /STENBOL
Çavkanî: Rojname
"yeniozgurpolitika"

Ji bo bersivdana Xaçpirsa hejmaran (Sudoku)yê ya nû, tenê van sê xalên jêrîn berçav bigirin:

1. Hejmarên 1-9'ê di xet(xêz) û stûna serjêr de tenê carekê dubare dibe.
2. Hejmarên 1-9'ê di xet(xêz) û stûna çeprast de tenê carekê dubare dibe.
3. Hejmarên 1-9'ê di nava çargoşeke 3x3 de tenê carekê dubare dibe.

Bersiva Sudoku a Hejmara 45'an

7	3	1	2	9	8	5	4	6
4	2	6	1	3	5	9	7	8
5	8	9	7	4	6	2	1	3
8	7	2	4	1	3	6	5	9
1	4	5	8	6	9	3	2	7
9	6	3	5	7	2	4	8	1
2	9	7	6	8	4	1	3	5
3	1	4	9	5	7	8	6	2
6	5	8	3	2	1	7	9	4

Xaçpirsa Hejmaran (Sudoku)

		4			2	1		5
				5			9	
2		7	1	9				
		6	5		9	3	7	1
	8	5		6	1	9		
1			2	4	7	6	5	8
6			7	1	5	2	8	9
	7		9		6	4		
9			4		8	5		7

Şehla Lahîcî Bû Xwediyê Xelata Navneteweyî A Azadiya Weşanê

Roja 11'ê Îlona 2006'an, di pêşangeheke navneteweyî a pirtûkan li bajarê Gotinbergê de, xelata navneteweyî a azadiya weşanê, ji Şehla Lahîcî re hat pêşkêşkirin. Lahîcî yekem jina Îranî ya weşanger, nivîskar û wergêr e ku di sala 1983'an de dezgeha weşana "Rewsengeran" ava kir ku heya niha pêtir ji 200

pitûkên nivîskarên jin yên Îranî çap û weşandiye.

"Lars Grahn", Serokê navenda azadî û komîteya azadiya weşanê (IPA) diyar kir: "Xebat û çalakîyên wê jinê di dezgehê de û herweha xebata wê ji bo mafê jinan gelek arîşe û asteng jêre afirandine û hertim piştevaniya xwe ji nivîskarên, bi taybet nivîskarên jin daye eyanê". Lahîcî heya niha çendîn pirtûk bi kamil û naveroka Femînîstî weşandine.

Bi sedema dijberiya rayedarên rejîmê derheq wan xasmanî û nêrînên Lahîcîyê, heya niha çendîn caran jiyana wê bi xeterê re berbirû bûye. Herweha "Lars" got: "Em ji ber cesûriya vê weşangerê di berevanîkirin ji azadiya bîr û ramanê û azadiya weşanê, vê xelatê jêre pêşkêş dikin"

"Radio Farda"

Federasiyona Navneteweyî Ya Rojnamevanan Ji Serkutkirina Berdewam A Çapemeniyê Di Îranê De Nigeraniya Xwe Da Xuyakirin

Roja duşem, 25.09.2006'an, di daxuyaniyekê de, Federasiyona Navneteweyî ya Rojnamevanan nigeraniya xwe derheq jordecûna zextê li ser Rojnamevanan îlan kir. Federasiyona han seba vê çendê ku hikûmeta Îranê Rojnamevanên ku seredana derveyî welat dikin, bi sîxoriyê tawanbar dike, nerehetiya xwe anî ziman. Li gor rapora Civata Sînfî a Piştevanî Ji Çapemeniya Îranê ku endamê vê federasiyonê ye, hefteya borî Wezîrê Ewlekariya Îranê got: "Rojava bi rêkirina xwendekaran, Rojnamevan û Kedkaran bo derve li bin piştevaniya lêkolîn yan xwendinê de, wan ji bo karê sîxoriyê bikar digire".

Federasiyonê her weha kiriyara han nîşaneyekê nû ya zextê li ser Rojnamevanan hesaband, ji ber ku li gor gotina federasiyonê her seferê ji bo derveyî welat dikare buxtana sîxoriyê li ser Rojnamevanan bihê zanîn. Federasiyona han her wiha girêdana berdewam a rojname û belavokan jî mehkûm kir.

Çavkanî: "Radio Farda"

9 Kêşilgirên Taqima Millî Ya Îranê Dopîngî Derketin Holê

Sefera taqima kêşilgirên Îranê ku qirar bû di pêşbirkêyên cihanî li Domenîkenê de beşdariyê bike, bi sedema şik û gumanbûn di "test"(cerîbîna) a 9 ji 11 kêşilgiran têk çû.

Berpirsaryên ajansa xebat dijî Dupînga cihanê "VADA", çend rojan berî sefera taqimê, bê agadarî û ji nişkêve seredana taqimê kirin û ji wan "testa" dupîngê girtin. Di encama "test"ê de 9 kêşilgir dupîngî derketin, lê carê testeke din jî maye û di encama pozetîv bûna

"test"ê de ji beşdarîkirin di vê pêşbirkêyê de bêpar bimînin. Ku ava jî kirîz û qewimîneke mezin ji bo werzişê kêşilgira Îranê tê zanîn û renge taqim ji pêşbirkêya Qeterê jî bêpar be.

Jêder: "akhbar-rooz"

Mifah û Bandora Xwarina Masiyan Di Pêşgîrî Ji Çêbûna Penceşêrê Li Jinan De

Zanayên Swêdî di vekolînekê de li ser 4 hezar jinan, gihîştne vîtamîna ku cihdana xwarina Masiyên birûn û çewriyê zaf li bernamê xwarinê di hefteyê carekê de, dikare 70 jî sedê ya xetera çêbûna penceşêrê di jinan de kêm bike. Masiyên xwediyê rûn û çewriyê zaf li berhevdan tevî Masiyên din, 30 beranber zaftir "Esîda" rûn binavê "Amga3" û 5 beramber jî pêtir xwediyê vîtamîna D ye.

"Radio Farda"

Rêxistina Efûya Navneteweyî Derheq Serkutkirina Cuda Bîrên Aştîxwaz Li Îranê De Nigeran E

Rêxistina Efûya Navneteweyî di daxuyaniyekê de nigeranî û xembariya kûr a xwe li dest biserkirinê nû yên çalakên mafê mirovan, berevankarên mafê kêmaaniyan û çalakên din ku bopiştevaniyê ji mafê azadiya bîr û raderbirin û civatan di Îranê de bi awayekî aştîxwazane xebatê dikin, îlan kir. Di

daxuyaniya han de hatiye ku di rojên borî de parek ji Azerbaycaniyên Îranê ku xwendingeh baykot kirine û 10 kes ji wan kesan ku dixwestin ji bo derbirina nerazîbûnê seba daliqandina 4 jinên mehkûmkirî xwenîşandane lidarxin, hatine girtin. Di heman demê de jî Ekber Mûsewî Xoyînî, çalakê bi nav û deng ê mafê mirovan, ku zêdetir ji 100 rojan e bê ragihandina tu buxtanekê û mehkûmkirinê di girtîxaneyê de ye, daye zanîn ku berpirsên Îranî ji bo mecbûrkirina wî bi tobekirinê, ew xistin bin zex û îşkenceyê giran de. Rêxistina Efûya Navneteweyî di daxuyaniya han de ji berpirs û rayedarên Îranê xwestiye ku hindî zûtir dest biserkirin û tirsandina çalakên aştîxwaz ên mafê mirovan bi dawî bîne û ji her cure îşkence û tund û tûjiyêkê tevî girtiyan xwe biparêze.

Çavkanî: "Radio Farda"